

СИСТЕМА ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ У СВІТІ. БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС

Одним із напрямків державної політики України є курс на євроінтеграцію, який передбачає входження країни до європейських інституцій, зокрема впровадження Болонського процесу на її теренах.

Болонський процес, процес європейських реформ, що спрямований на створення спільної Зони європейської вищої освіти до 2010 року.

В Україні він офіційно розпочався 19 травня 2005 року із підписанням декларації на Бергенській конференції. Тепер справа стоїть за національним та інституційним рівнем його впровадження.

На сьогодні 45 європейських країн включно з Україною підписали Болонську декларацію, яка наголошує на необхідності європейської співпраці у забезпеченні якості вищої освіти, підвищенні якості підготовки фахівців, зміцненні довіри між суб'єктами освіти, мобільності, сумісності систем кваліфікацій, посиленні конкурентоспроможності Європейської системи освіти.

Запровадження Болонського процесу вимагає реформування системи національної освіти взагалі і зокрема способів оцінювання якості знань учнів.

Впровадження технології незалежного зовнішнього оцінювання має пряме відношення до Болонського процесу, адже це величезний крок до більш прозорої

і чесної системи відбору абітурієнтів. Як наслідок, українська система вищої освіти стане зрозумілішою і ближчою до інших європейських систем освіти.

Технологія зовнішнього оцінювання подібна в усіх країнах. Найбільша різниця полягає в самому змісті тестів. Як засвідчують дані міжнародного дослідження природничо-математичної освіти TIMSS, більшість країн проводить державні экзамені шляхом зовнішнього тестування. В Австралії, Англії, Болгарії, Італії, Словенії, Угорщині, Фінляндії таке тестування виконує подвійну функцію – випускних экзаменів за курс середньої школи і вступних до вищих навчальних закладів. У Німеччині і Франції результати подібних випускних экзаменів також є підставою для прийому до університету. Досвід Польщі, вчителями якої були Великобританія з її п'ятдесятирічним досвідом і Голландія, також є досить привабливим. Та є ще столітній досвід США з проведення SAT, тобто тесту академічних здібностей, досвід Литви, яка відзначена в огляді Світового банку як така, що має найрозвиненішу систему в подоланні бар'єру між школою і вузом. Є трирічний досвід Росії із поступового впровадження Єдиного державного іспиту, який бурхливо обговорювався у російських ЗМІ. Систему єдиного зовнішнього тестування останніми роками активно запроваджують в Киргизстані, Узбекистані, Азербайджані, Грузії.

У розвинених країнах на систему тестування працює ціла індустрія, адже справа ця неймовірно трудомістка й витратна. Скажімо, у США існують кілька відомих компаній, які займаються розробкою тестів і безпосередньо проведенням тестування. Одна з найбільших — ETS, створена 1947 року — являє собою невеличку «державу»: ізольована величезна територія з робочими корпусами і будинками для численних «громадян», де існують внутрішні закони та порядки. Це не дивно, оскільки тести, які вони готують, школярі можуть скласти сім разів на рік (по суботах і неділях), і щоразу — це принципово новий тест із зовсім іншими завданнями. При цьому кількість запитань з того чи іншого розділу може доходити до 70 і більше, і кожен учень одержує свій, не схожий на сусідський, варіант тесту.

Така процедура проходження тестування, на думку представників ETS, практично повністю усувають можливість підказок чи будь-яких інших нечесних варіантів при складанні тесту. Зрозуміло, що така система досить дорога. Тільки на зарплату розробників тестів потрібно в середньому від 70 до 100 тисяч доларів на рік. А ще необхідні психометристи, фахівці з написання конкретних завдань, комп'ютерники, працівники служби безпеки тощо. Однак сама організація не прибуткова (тобто всі зароблені гроші йдуть виключно на власний розвиток), а її послуги доступні будь-якому школяреві: у середньому за складання тесту потрібно заплатити близько 50 доларів.

У Нідерландах Національний інститут педагогічного вимірювання (СІТО) розробляє тести та запрошується Міністерством освіти для проведення національних іспитів. Учні оцінюються згідно до цілей навчання. Багато шкіл використовують стандартизовані тести, розроблені СІТО, для порівняння результатів згідно з національними нормами. По закінченню другого етапу середньої освіти (вік 16-18) проводяться державні іспити на отримання атестату про шкільну освіту.

Що краще для нашої освіти? Україна має вивчити досвід зарубіжних країн і виробити власну дієву модель проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

Зазначимо, що універсальної системи зовнішнього оцінювання не існує. Досвід інших держав досить різний. Але в цілому він – безумовно позитивний, бо зробив цілі і методи освіти прозорішими, зрозумілішими для суспільства. Кожна країна шукає свою модель (і за змістом, і за формою), яка найповніше відповідає традиціям і перспективам розвитку системи освіти країни й разом з тим враховує світові тенденції вдосконалення системи освіти.

Прес центр ВРЦОЯО